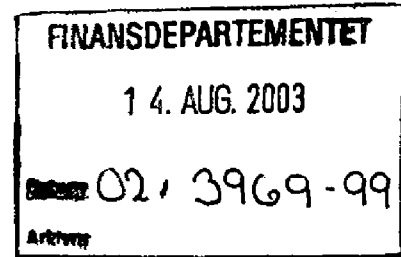

Norges Røde Kors

Det Kongelige Finansdepartement
Postboks 8008, Dep
0030 Oslo

Avd: Utenlandsavd.
Vår ref. rk-jonsto

Deres ref. 02/369 Ø KnT

Oslo, 11.08.2003

Skisse til nasjonal handlingsplan for bærekraftig utvikling – Nasjonal Agenda 21

Det vises til brev fra Finansdepartementet 22.06.03 hvor Norges Røde Kors inviteres til å kommentere over nevnte skisse til handlingsplan (heretter skissen).

Norges Røde Kors vil konsentrere våre kommentarer til å omfatte de deler av skissen som omhandler våre kjerneområder; *de frivillige organisasjonenes rolle og internasjonalt utviklingssamarbeid herunder fattigdomsbekjempelse.*

Norges Røde Kors har også omfattende nasjonale aktiviteter, men disse relaterer seg i hovedsak til tema behandlet i regjeringens tiltaksplan mot fattigdom, St. meld nr 6 (2002-2003). Det henvises i denne forbindelse til prosessen rundt tiltaksplanen som Norges Røde Kors har deltatt og vil fortsette å delta aktivt i.

- *Generelt*

Norges Røde Kors ser det som svært positivt at Regjeringen har tatt initiativ til konkret nasjonal oppfølging av anbefalingene fra blant annet toppmøtene i Rio (UNCED), Johannesburg (WSSD) samt den nordiske og nasjonale strategien for bærekraftig utvikling. Vi er videre tilfreds med at Regjeringen opprettholder den klare og forpliktende målsettingen om en opptrapping av bistanden til 1 prosent av Norges BNI innen år 2005.

- *Frivillige organisasjoners rolle*

Skissen understreker den betydning frivillige organisasjoner spiller i styrkingen av det sivile samfunn i samarbeidslandene (jfr. pkt. 2.3.4), men er lite konkret utover organisasjonenes rolle som "vaktbikkjer" (jfr. pkt. 1.5.1). Norges Røde Kors vil ønske velkommen et økt fokus på de frivillige organisasjonenes

Medlem av Det internasjonale forbundet av
Røde Kors- og Røde Halvmåneforeninger

Postadresse:
Postboks 1 Grønland
0133 OSLO
Kontor adresse:
Hausmannsgt. 7

Telefon: 22 05 40 00
Telefaks: 22 05 40 40

Faktura adresse:
Norges Røde Kors
Postboks 2967
7438 Trondheim

Bankgiro: 8200 01 76318
Postgiro: 0809 5090444
Org.nr 864139442

Web adr. <http://www.redcross.no>
Mail adr. servicetorget@redcross.no

rolle i det langsiktige utviklingssamarbeidet i handlingsplanen. Et velfungerende sivil samfunn er en helt nødvendig forutsetning for sosial, økonomisk og demokratisk utvikling i våre samarbeidsland.

Et mer forutsigbart samarbeid med overgang til mer langsiktige programavtaler er positivt. Samtidig er det viktig at fleksibiliteten i støtten opprettholdes slik at denne tilpasses endrede forutsetninger. Skissen understreker at det vil bli stilt krav til organisasjonene "ikke minst til deres evne til å arbeide innenfor nasjonale planer for utvikling og fattigdomsstrategi" (jfr. pkt. 2.3.4). Norges Røde Kors deler oppfatningen om at alle tiltak må tilpasses den nasjonale konteksten og bidra til det overordnede målet om fattigdomsbekjempelse.

Norges Røde Kors påpeker imidlertid at vi i stor grad er involvert i utviklingssamarbeid med nasjonale Røde Kors- og Røde Halvmåneforeninger i land som er, eller nettopp har vært, gjennom krig og konflikt. I disse tilfellene kan gode fattigdomsstrategier være helt eller delvis fraværende. Norges Røde Kors vil advare mot å gjøre bistand kanalisert gjennom frivillige organisasjoner avhengig av den politiske situasjonen i det aktuelle land. Dette kan virke kontraproduktivt da frivillige organisasjoner, som skissen påpeker, er viktige som endringsagenter i land hvor man ønsker å påvirke i retning av et bedre styresett. En situasjon preget av sterk politisk styring av bistanden gjennom frivillige organisasjoner vil derfor på sikt svekke noen av de viktigste komparative fortrinn som disse organisasjonene innehar.

Norges Røde Kors vil derfor på generelt grunnlag understreke at den politiske styringen bør være begrenset spesielt innenfor humanitær bistand, men også langsiktig bistand som kanaliseres gjennom de frivillige organisasjonene. Bruk av kondisjonalitet knyttet til bistand vil kunne stride mot Røde Kors' nøytralitetsprinsipp som blant annet innebærer at det er de *faktiske humanitære behovene* som er den viktigste faktor for hvor vi engasjerer oss internasjonalt.

- *Dreining av bistanden til de minst utviklede land*

Norges Røde Kors ser behovet for at en betydelig del av bistanden kanaliseres til de minst utviklede land (MUL) slik det fremheves i pkt. 2.3.4. Ikke minst ser vi behovet for en ytterligere forsterking av bistanden til Afrika sør for Sahara. Vi advarer imidlertid mot en for rigid prioritering av MUL. En regional tilnærming til fattigdomsproblematikken bør etter vår mening stå svært sentralt, og styrking av utvalgte og strategisk viktige men middels utviklede land kan være en viktig forutsetning for en positiv utvikling i en rekke MUL. Videre befinner en del middels utviklede land seg i en konflikt eller post-konflikt situasjon. I disse landene kan store deler av befolkningen være i en svært vanskelig humanitær situasjon, og bistand til disse gruppene er viktig også mht. å øke stabiliteten i landet/regionen.

En kategorisering av et land som middels utviklet kan skjule store fattigdomsproblemer og humanitære behov. I flere av landene som i dag er kategorisert av UNDP som middels utviklede lever den store majoriteten av befolkningen i stor fattigdom blant annet på grunn av en svært skjev inntektsfordeling. Norges Røde Kors understreker derfor betydningen av at, som også er påpekt i skissen, prioriteringen av MUL "vil måtte fravikes i arbeidet med særlig sårbare grupper" (jfr. pkt. 2.3.4).

- *Den menneskelige kapital og betydningen av det sivile samfunn*

Styrking av samarbeidslandenes egen kapasitet er helt grunnleggende for å få til en varig positiv utvikling. Norges Røde Kors deler fullt ut skissens vektlegging av menneskelig kapital som en grunnleggende forutsetning for langsiktig og bærekraftig velferdsutvikling. Støtte til komplementært helsearbeid og arbeid for å øke kompetansen i våre søsterforeninger har lenge falt inn under Røde Kors

bevegelsen kjerneområder. Utbredelsen av hiv/aids spesielt i Afrika sør for Sahara har ytterligere forsterket behovet for en heving av kunnskaps- og utdanningsnivået. Flere av landene i Afrika har per i dag ikke ressurser nok til å iverksette nødvendige tiltak for å styrke utdanningssektoren. Norges Røde Kors ønsker derfor å fremheve den grunnleggende betydning frivillige organisasjoner har i mobilisering av menneskelige ressurser innen områder som helse, hiv/aids, katastroferespons, konfliktforebyggende arbeid, og humanitære verdier/menneskerettigheter. Røde Kors bevegelsen, med verdens største humanitære nettverk av nasjonalforeninger med over 100 millioner frivillige står etter vår mening svært sentralt her.

Generelt er nasjonalt eierskap til utviklingsprosessene gjennom nasjonale fattigdomsstrategier utarbeidet på sentralt nivå viktig, men i seg selv ikke tilstrekkelig for å sikre en bærekraftig utvikling. Utviklingsprosesser og nasjonale fattigdomsstrategier må rotfestes helt ned på lokalt nivå hvis det skal føre til varige endringer. Sammenhengen mellom det sivile samfunn og nasjonalt eierskap til utviklingsprosessene kommer ikke klart fram i skissen. Handlingsplanen bør understreke at de frivillige organisasjonene spiller en helt sentral rolle i arbeidet med styrking av den menneskelige kapitalen i form av kompetansebygging/kunnskapsformidling, herunder politisk og humanitær bevisstgjøring.

- *Godt styresett*

Norges Røde Kors deler oppfatningen om at godt styresett er en grunnleggende forutsetning for å få til effektiv utvikling og fattigdomsreduksjon – dette gjelder ikke minst ved stat-stat bistand, herunder direkte budsjettstøtte.

Norges Røde Kors har lang erfaring med arbeid for godt styresett i nasjonale Røde Kors og Røde Halvmåneforeninger. Erfaring har vist at dette er et arbeid som tar lang tid, og det er først de senere årene at vi har sett virkelig gode resultater. Det internasjonale forbundet av Røde Kors og Røde Halvmåneforeninger (IFRC) har utviklet ”Characteristics of a Well-Functioning National Society” som hver enkelt nasjonalforening måles etter. Dette instrumentet brukes også av Norges Røde Kors i samarbeidet med våre søsterforeninger.

I enkelte tilfelle vil styresettet i den nasjonale Røde Kors-/Røde Halvmåneforeningen være preget av den politiske situasjonen i landet generelt, men i mange tilfelle kan nasjonalforeningen være relativt velfungerende til tross for at landet er preget av dårlig politisk styring. Det advares derfor mot en situasjon hvor kanalisering av bistand gjennom frivillige organisasjoner gjøres avhengig av hvorvidt landet generelt har et godt styresett uten å ta hensyn til at lokal samarbeidspartner kan være velfungerende. En slik politikk vil, som nevnt over, også svekke de frivillige organisasjoners ”vaktbikkjerolle” fremhevet i skissens pkt. 1.5.1.

- *Internasjonal fred og sikkerhet*

Norges Røde Kors ser på det som svært positivt at skissen peker på den gjensidige avhengigheten mellom fred og en fattigdomsorientert, bærekraftig utvikling, og at man mer konkret ønsker å ”støtte konfliktforebyggende og konfliktløsende arbeid knyttet til konkurranse om naturressurser som er viktig for overlevelse (vann og jordbruksland)” (jfr. pkt. 1.5.1). Norges Røde Kors er spesielt aktiv i land som er, eller nettopp har vært, rammet av krig og konflikt. Vi har i lengre tid lagt vekt på en økt holistisk tilnærming til konfliktforebyggende og konfliktløsende arbeid og støtter svært mange tiltak i tråd med dette, blant annet gjennom Den internasjonale Røde kors komitéen (ICRC) og IFRC. Dette inkluderer jordbruks- og vannprosjekter i områder hvor med væpnede konflikter (herunder mikrokonflikter).

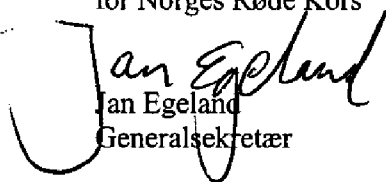
Det er positivt at Regjeringen vil arbeide for at HIPC-ordningen utvides til land som har vært rammet av krig og konflikt.

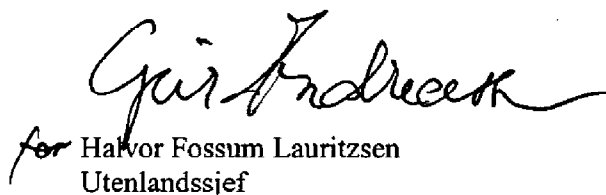
- *Sluttkommentar*

En nasjonal handlingsplan for bærekraftig utvikling kan være et viktig instrument i oppfølgingen av toppmøtene i Rio og Johannesburg. Det er derfor viktig at handlingsplanen konkretiseres ytterligere og inkluderer indikatorer slik det presiseres i brevet fra Finansdepartementet. Handlingsplanen bør klarere understreke den sentrale rollen de frivillige organisasjoner spiller i utviklingssamarbeidet herunder hvordan disse supplerer stat-stat og andre bistandskanaler (inkludert FN-systemet) gjennom lokalkunnskap, samt nettverk og arbeidsform.

Norges Røde Kors deltar derfor gjerne i dialogen med Statssekretærutvalget vedrørende det videre arbeidet med handlingsplanen.

Med vennlig hilsen
for Norges Røde Kors

Jan Egeland
Generalsekretær

for Halvor Fossum Lauritzsen
Utenlandssjef